

نگاهی بر حکم وضعی و تکلیفی تطیف

www.ketab.ir

مؤلف:

اکرم خلیل آبادی

سرشناسه	:	خلیل آبادی، اکرم، ۱۳۶۴-
عنوان قراردادی	:	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	نگاهی بر حکم وضعی و تکلیفی تطیف/مولف اکرم خلیل آبادی؛ ویراستار صبورا نوری کبیر.
مشخصات نشر	:	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۴ ص.
شابک	:	978-622-02-2243-9
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص ۱۲۸-۱۳۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	تطیف (فقه) *Tatfif (Islamic law)
شناسه افزوده	:	نوری کبیر، صبورا، ۱۳۷۷- ویراستار
رده بندی کنگره	:	۱۰۴BP
رده بندی دیویی	:	۱۵۹/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۸۹۷۲۵۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا

نگاهی بر حکم وضعی و تکلیفی تطیف

تالیف: اکرم خلیل آبادی

صفحه آرا و ویراستار: صبورا نوری کبیر

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: ۱۳۴ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۹-۲۲۴۳-۰۲-۶۲۲-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع)، ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸
 دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail
 سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

مقدمه مولف

یکی از رذایل اخلاقی که امروزه گریبانگیر جوامع بشری است تطفیف می‌باشد. این موضوع در مناصب و مشاغل مختلف می‌تواند واقع شود. تطفیف علاوه بر محاذیر اخلاقی، موجب بسیاری از معضله‌های اقتصادی و اجتماعی در روابط بین افراد جامعه است. تطفیف در لغت به معنای نقص و کم کردن است، نقص و کم کردنی که همراه با ظلم و خیانت و خدعه باشد. تطفیف در اصطلاح فقها به معنای نقص در پیمانه و وزن یا ذرع (متر) و مدت است. اما آنچه مشهود است، این پدیده دارای مصادیق بسیار است و صرفاً اختصاص به بیع و پیمانه ندارد، بلکه شامل هر نوع کم کاری و کم گذاشتن در خدمات و مشاغل گوناگون می‌شود. به عبارت دیگر در تعهد به انجام هر عملی که اجرتی برای آن در نظر گرفته شده است، ممکن است واقع شود، مانند پزشکی که مداوای مریضی را به عهده می‌گیرد ولی تمام احتیاط و تلاش خود را در راستای هدفش به کار نمی‌گیرد. یا خیاطی که آل او خواسته شده است با پارچه‌ی مرغوب لباسی بدوزد، اما او عامدانه و با پارچه‌ای نامرغوب لباس می‌دوزد و به نام مرغوب به مشتری می‌فروشد. و یا معلمی که از ایفای وظیفه اصلی خود که تدریس است سر باز می‌زند. بارزترین شکل تطفیف در معامله‌ها، گران فروشی است.

تطفیف در متون اسلامی علاوه بر این که دارای احکام تکلیفی و وضعی است، و از نظر فقهی و حقوقی نیز برای شخص ایجاد ضمان در مقابل شخص حقیقی یا حقوقی می‌کند.

تطفیف لز دیرباز بین جوامع مختلف در روابط تجاری و کاری (به شکل سنتی آن) که با یکدیگر برقرار می‌کردند، مطرح بوده است. در دوران حاضر، با توجه به گستردگی روابط تجاری و مالی و پیچیدگی آن، به نظر می‌رسد این موضوع مصداق‌های فراوان یافته است. علاوه بر موارد فوق، مشاغل دیگری غیر از تجارت نیز می‌توانند از مصادیق تطفیف قرار گیرند. تحقق تطفیف در هر یک از موارد فوق ممکن است، ولی تعیین مرزهای آن با توجه به گستردگی و پیچیدگی روابط بین افراد، در مسائل مالی و کاری نیازمند تأمل و دقت نظر بیشتری است.

هدف از این پژوهش، روشن کردن مصادیق تطفیف در روابط مختلف مالی و کاوش در متون دینی و اقوال فقها پیرامون احکام آن است؛ تا با نگاهی جدید تاثیرهای مخرب حضور تطفیف و گسترش این عمل را، نه تنها در سطح اقتصاد جامعه، بلکه در روح و روان و جسم افراد جامعه بررسی کند. در اکثر کتب فقهی به بحث تطفیف به طور گسترده و از تمام جهتها و مصادیق آن پرداخته نشده است. مباحث مطروحه محدود به عقد بیع و آداب خرید و فروش (کم گذاشتن پیمانه و وزن) است. این در حالی است که به نظر می‌رسد تطفیف دارای مصادیق فراوانی است و در بسیاری از روابط بین انسانها رواج دارد.

در این کتاب ضمن تعیین مصادیق تطفیف در جامعه امروزی و روابط تجاری و کاری، به بیان احکام فقهی و حقوقی، در رابطه با این موضوع، پرداخته شده است.

فهرست مطالب

فصل اول	۱۱
مقدمه‌ای بر تطفیف	۱۱
۱-۱ تطفیف در لغت و اصطلاح	۱۲
۲-۱ مصادیق تطفیف در نگاهی تازه	۱۵
۳-۱ آیات قرآن و کم فروشی	۱۹
فصل دوم	۲۳
حکم تطفیف در احکام ینجگانه	۲۳
۱-۲ دیدگاه فقها در حکم تکلیفی تطفیف	۲۴
۲-۲ ادله‌ی اقوال فقها	۲۶
۳-۲ روایت محمد بن سالم از ابی جعفر (ع)	۴۱
۴-۲ حدیث ابن عباس در سنن بیهقی	۴۲
۵-۲ حدیث صفوان بن مهران الجمال	۴۲
۶-۲ حدیث شیخ صدوق	۴۳
۷-۲ حدیث حمران از امام صادق (ع)	۴۴
۸-۲ روایت فضل بن شاذان از امام رضا (ع)	۴۵
۹-۲ وجه حرمت تطفیف	۴۸
فصل سوم	۵۱

- ۵۱.....تطفیف در احکام موضوعه
- ۵۲.....۱-۳ فقها و حکم وضعی تطفیف
- ۵۹.....۲-۳ اصل در معاملات تطفیفی (صحت یا فساد)
- ۶۴.....۳-۳ عمومات و اطلاعات حاکم بر معاملات تطفیفی
- ۷۵.....۴-۳ استثنا متصل است یا منفصل؟
- ۷۷.....۵-۳ آیا منظور از باطل در اینجا باطل عرفی است یا شرعی؟
- ۸۷.....فصل چهارم
- ۸۷.....فسخ معاملات تطفیفی
- ۸۸.....۱-۴ امکان فسخ در معاملات تطفیفی
- ۹۰.....۲-۴ نوع خیار در معاملات تطفیفی
- ۹۶.....۳-۴ لاضرر را رافع احکام وجودی بدانیم
- ۹۶.....۴-۴ لاضرر امور عدمی را شامل شود
- ۹۷.....فصل پنجم
- ۹۷.....تطفیف و مسئولیت مدنی
- ۹۸.....۱-۵ مقدمه
- ۹۸.....۲-۵ مسئولیت مدنی در پرتو قاعدهی لاضرر
- ۱۰۶.....۳-۵ مسئولیت مدنی در پرتو قاعدهی غرور
- ۱۱۲.....۴-۵ مسئولیت مدنی در پرتو قاعدهی تسبیب

فصل ششم.....	۱۱۹
تطفیف و مسئولیت کیفری.....	۱۱۹
۱-۶ مقدمه.....	۱۲۰
۲-۶ عنصر قانونی جرم تطفیف.....	۱۲۰
۳-۶ فقها و جرم تطفیف.....	۱۲۱
۴-۶ تطفیف در قوانین ایران.....	۱۲۶
منابع.....	۱۲۸